

[Henry L. W. Jensen.]

tryggende måde, et sundt grundlag. Man siger i betænkningen, at man skulle tilstræbe dette, men er derimod gået den modsatte vej og har skærpet loven ved at ophæve tilbudskontrollen, hvorved erhvervene endnu mere end før er blevet indfildret i administrationen. Man har i virkeligheden skabt privilegier for de storimportører, som er med i dette lotteri. Når tilbudskontrollen ikke kunne administreres, var det, fordi man ikke ville sætte det arbejde ind, der rettelig burde sættes ind på at administrere en sag af den art. Vi er nu kommet tilbage til at fastsætte importtal, altså til den gamle form, som loven oprindeligt havde. Jeg regner ikke med den smule rationeringsophævelse, der har fundet sted, og som er medført af forholdene; det kan ikke regnes for en afvikling af restriktionerne, men kun for en afvikling af rationeringen. Jeg nærer derfor ikke den dybeste tillid til den højtærede handelsminister, for hvem det nu er lykkedes at fuldkommengøre loven som et apparat i administrationens hånd. Vi lever nu og kommer, hvis denne lov vedtages, til fortsat at leve under, hvad jeg vil kalde en reaktionær restriktionslov.

Man skelner fra socialdemokratisk side stærkt imellem restriktionerne. Det, man kalder krigsbetonede restriktioner, det vil sige rationering, som forbrugerne reagerer overfor, har man af opportunistiske grunde, omend modvilligt, ophævet en del af. Den vareforsyningslov, der nu er fremme, er endt som et statsøkonomisk-planøkonomisk instrument, og man vil benytte den politiske magt og administration, som man hidtil har gjort det, til at gennemføre et økonomisk statssystem, arvet sydfra, med henblik på selvforsyning, på en stærk beskyttelse og efter min formening med udsigt til meget sorte forhold på forskellige områder. Jeg har ikke noget imod beskyttelse, når det drejer sig om værn for sunde virksomheder, der udsættes for dumping, hvis man samtidig lader konkurrencen fra udlandet gøre sig gældende på hjemmemarkedet og skaber en konkurrencemæssig prisdannelse, der er naturlig. Vi ville derved komme ud af den onde cirkel, hvor priserne stiger hurtigere, end varehungeren tilfredsstilles. Gennem beskyttelsespolitikken berøver man befolkningen muligheden for at give den højere løn, en højere købeevne ved at slippe billigere udenlandske produkter ind i landet. Man skaber derved foruden den onde cirkel en grobund for inflation. Befolkningens stærke bekymring for stigende priser og stigende skattebyrder

er en konsekvens af denne lov, der uden skaber en stab af embedsmænd, kontorer, råd og nævn og tilsvarende besværligheder for handel og industri. Som en engelsk nationaløkonom siger:

„Den er farlig for friheden. Planøkonomi kan i længden ikke undgå at dirigere arbejdskraften, og det vil sætte den grundlæggende frihed af valg af arbejde i farezonen. Den moderne planøkonomi begynder med god vilje og ædle hensigter med at kontrollere tingene, men den slutter uvægerligt med at kontrollere menneskene.“

I § 1 i loven er det fastsat, at den givne bemyndigelse alene tager sigte på sådanne foranstaltninger, som herskende ekstraordinære forhold nødvendiggør. Der gives åbenbart udtrykket „herskende ekstraordinære forhold“ en udvidet fortolkning, når handelsministeren har styrke nok til på et tidspunkt, da man forsøger at indføre friere forhold i hele verden, gennem loven at skærpe administrationens bemyndigelse.

Den højtærede handelsminister har bl. a. haft den lykke at få en god høst og Marshallhjælp til at bringe Danmarks genopbygning op ved at bringe både industri og handel ind i gode baner og forøge omsætningen. Det er Marshallplanens forudsætninger. Den forudsætter friere samarbejde med en hel del vestnationer, konvertering af penge disse nationer imellem, toldnedsættelser og meget andet. Trods dette går regeringen ud fra, at restriktionerne bør bibeholdes år frem i tiden.

Selve loven med dens stærke bemyndigelse har medført, at alle handelsaftaler administrativt ordnes af regeringen. Denne lov har en kolossal indflydelse på hele det økonomiske liv her i landet lige ud til forbrugerne, som gang på gang kommer til at betale alle omkostningerne. Den forrykker i sin form retsbegrebet, og her vil jeg påpege det uheldige forhold, at en del af den anklagende og dømmende myndigheds opgaver lægges over til administrationen. Der sidder rundt om i statens kontorer kontorchefer og fuldmægtige, måske også sekretærer, og foreslår, hvilke bøder og straffeforanstaltninger der skal gælde. Det er et forhold, som i det lange løb vil virke uheldigt. Men det mest grelle ved denne lov er efter min mening det, at hele administrationen af den ikke ligger i offentligt lys, og at hele erhvervslivet i den grad er indfildret i administrationen ved udvalg og nævn, at samfundets forskellige interesser på en for hård og skarp måde stilles op imod hinanden. Man delegerer den be-